

AZ UTAS-NYILVÁNTARTÁSI ADATÁLLOMÁNY FELHASZNÁLÁSA A HATÁROKON ÁTNYÚLÓ BŰNÖZÉS FELDERÍTÉSÉBEN

1. Bevezetés

A rendőri együttműködés mint a biztonság és közrend fenntartásának egyik eszköze, a nemzetközi és a határokon átnyúló bűnözéssel szembeni fellépés társadalmi igényének tükröződése. Az illegális tevékenységek hatásos felszámolásának érdekében alapvető, hogy hatásos intézkedéseket léptessenek életbe és erősítsék a rendőri együttműködést a végrehajtás különböző szakaszaiban. A bűnüldöző szervezeteknek az aktuális társadalmi eseményekre és társadalmi igényekre adott válaszainak eredményeképpen az együttműködés a kezdeteitől fogva számos újjátáson ment keresztül.

Az elmúlt évtized európai eseményei a biztonság témakörét az Európai Unió politikai napirendjének és programjainak élére repítették. A szakértők régóta olyan intézkedéseket sürgettek, amelyek lehetővé teszik a légi utasforgalom adatainak szisztematikus gyűjtését, cseréjét és tárolását; ezt nevezik utas-nyilvántartási adatállománynak (PNR)¹. A vita az utasok neveit tartalmazó nyilvántartási rendszer lehetőségét illetően 2007 óta folyik az EU-ban, amikor Tanács Keretirányelvének tervezetét először bemutatták. Az Irányelv szándéka az volt, hogy kötelezze az EU és harmadik országok között járatokat üzemeltető légi fuvarozókat, az utas-nyilvántartási adatállományuknak az illetékes hatóságok számára történő elküldésére a terrorista bűncselekmények és súlyos bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése illetve a rájuk vonatkozó vádeljárás lefolytatása céljából.

A PNR-ből származó adatokat használó rendszer célja az, hogy kiegészítse a már meglévő, határokon átnyúló bűnözéssel szembeni bűnüldözési eszköztárat. A PNR adatainak értékelése lehetővé tenné olyan személyek azonosítását, akiket korábban nem gyanúsítottak terrorista bűncselekményekkel és súlyos bűncselekményekkel, és akikről a rendelkezésre álló adatok elemzése azt mutatja, hogy az említett bűncselekményeket elkövetették, és így őket az illetékes hatóságok további vizsgálatoknak vethetik alá.¹

2. Az utas-nyilvántartási adatállomány rendszerének létrehozása

2011. február 2-án a Bizottság új javaslatot fogadott el az európai parlamenti és tanácsi irányelvre vonatkozóan az utas-nyilvántartási adatállományról (PNR irányelv) a terrorista bűncselekmények és súlyos bűncselekmények megelőzése, felderítése, kivizsgálása és büntetőeljárás alá vonása érdekében. A PNR Irányelvtervezete a Stockholmi Program (2009) megállapításain és következtetésein alapult. Javaslatában az Európai Tanács, a Tanács és az Európai Parlament egyeztetésének alapján és az utas-nyilvántartási adatállomány rendszerének létrehozását illetően, felhívta a Bizottságot egy uniós

---

¹ EU utas-nyilvántartási adatállomány (PNR) irányelv: áttekintés. 2. o. Forrás: http://www.europarl.europa.eu/pdfs/news/expert/background/20150123BKG12902/20150123BKG12902_en.pdf (Letöltés ideje: 2017.07.31.)

intézkedésre vonatkozó tervezet benyújtására (hatásvizsgálat alapján), amely a PNR adatállományt a terrorista bűncselekmények megelőzése, felderítése, kivizsgálása és büntetőeljárás alá vonása érdekében használja fel, továbbá biztosítja a magasabb szintű adatvédelmet.

A Tanács a Bizottság által javasolt szövegről az Európai Parlamenttel történő tárgyalások 2012. április 23-i megkezdésére vonatkozóan általános megközelítést fogadott el. Az Európai Unió tagállamainak számos szakértője, újságírója, politikusja és nonprofit szervezete reagált az Irányelvtervezetre. Az Irányelvtervezet számos ellenzője rámutatott arra a tényre, hogy az ehhez hasonló adatgyűjtés összeegyeztethetetlen az adatgyűjtés hatékonyságának és szükségességének követelményeivel, valamint igen nagy a valószínűsége a hasonló adatbázisok kezelése során a személyes adatok kiszivárgásának és a velük történő visszaélésnek.

2013. áprilisában az Állampolgári Jogi Bizottság (LIBE) elutasította az Irányelvtervezetet. A bizottság által megvitatott témák többek között a javaslat szükségességét és arányosságát, a bűncselekményekkel kapcsolatos hatókörét, valamint a nemzetközi és az EU-n belüli légitársaságok tekintetében az adatmegőrzési időszak, a központosított kontra decentralizált rendszer, a kötelező kontra választható rendszer, stb. kérdésköréit érintették. Az Európai Parlamentnek a bizottságban ellenszavazatot leadó tagjai megkérdőjelezték az utas-nyilvántartási adatok (tekintet nélkül az érintettek gyanúsítására vagy annak hiányára) gyűjtésének, felhasználásának és megőrzésének javasolt EU-s rendszerét, továbbá annak az alapvető jogok – kifejezetten az adatvédelmi jogok – tiszteletben tartásával kapcsolatos össze nem egyeztetettségét; míg azok, akik szavazataikkal támogatták a tervezetet, hangsúlyozták annak lehetséges többletértékét a terrorizmusellenes uniós szakpolitika javára és kiemelték, hogy egy EU-s keretrendszer jobb lesz, mint az eltérő országos rendszerek hálózata. 2013. júniusában a Parlament plenáris ülése úgy határozott, hogy a vitát illetően visszautalja az ügyet az Állampolgári Jogi Bizottságnak, hogy folytassa a munkát a megállapodásra való törekvés céljából.²

Az európai biztonsági helyzet romlása – kifejezetten a 2015 során lezajlott terrorista támadások sorozata, valamint a külföldi harcosok által jelentett esetleges veszély – arra kényszerítette az Európai Parlament tagállamait, hogy felülvizsgálják a korábbi elutasításukat és igyekezzenek egy kompromisszumos javaslatot elkészíteni az Irányelvet illetően. A terrorizmus elleni intézkedésekről szóló 2015 februári határozatában az Európai Parlament elkötelezte magát az Irányelv 2015 végéig történő véglegesítése irányában történő munkálatokra. Sürgette a Bizottságot, hogy vázolja az Európai Bíróságnak a PNR-javaslatra vonatkozó adatmegőrzési ítéletének esetleges hatásait. Továbbá ösztönözte a tanácsot, hogy érjen el haladást az adatvédelmi csomagot illetően, hogy a háromoldalú párbeszédnek mind az EU PNR Irányelveit, mind az adatvédelmi csomagot illetően párhuzamosan folyhassanak.

3. A PNR-adatok felhasználásnak célja és funkciója

Úgy hisszük, hogy a PNR nyilvántartási adatok számunkra nyújtott információi kellő mértékben megerősítik a határokon átnyúló bűnözéssel foglalkozó bűnözői csoportok tevékenységének felfedezésével kapcsolatos tevékenység fontosságát. Ezt a tényt tovább erősíti az a tény is, hogy azon államok, amelyek már ilyen rendszert működtetnek, mind

---

² Uo. 5. o.

egyértelműen abban, hogy ennek haszna igen jelentős.³ Jelenleg egyre növekszik a bűnelkövetők által használt módszerek kifinomultsága, különösen a súlyos nemzetközi bűncselekményeket illetően. A PNR-adatokat főleg bűnügyi információszerzési eszközként használják, főleg értékelésre, nem pedig személyazonosság ellenőrzésére. A PNR felhasználása egyedi jellegű és főként a következőket tartalmazza:

- A PNR-adatok lehetővé teszik minden utas érkezés előtti és indulás előtti értékelését tényalapú értékelési kritériumok alapján⁴ még az utasok érkezését vagy indulását megelőzően; ez lehetővé teszi a hatóságok számára, hogy azon utasokra összpontosítsanak, akik beleillenek a tényalapú értékelési kritériumokba, de akiket korábban nem gyanúsítottak – szemben azzal a módszerrel, hogy minden utast mélyreható értékelésnek és vizsgálatnak vessenek alá a határőrök,
- A PNR-adatok jóval a járatok érkezését vagy indulását megelőzően rendelkezésre állhatnak, így több időt biztosítanak a hatóságok számára az adatfeldolgozásra, adatelemzésre és az esetleges intézkedéshozatalra,
- lehetséges a PNR-adatok összevetése egyéb adatbázisokkal, amelyek megadott címeket, telefonszámokat, bűnözői tevékenységgel kapcsolatban hozható hitelkártya-adatokat tartalmaznak és így megállapítható, hogy ezen adatok kikhez tartoznak,
- a bűnüldöző hatóságok által ismert személyek PNR-adatainak hasonló hatóságok számára nem ismert személyek PNR-adatainak összevetésével lehetővé válik bűncselekmények kitervelésével és végrehajtásával gyanúsítható személyekkel kapcsolatban álló személyek személyazonosságának megállapítása.

A nemzetközi járatokra vonatkozó PNR-adatok rendszeresebb gyűjtése, felhasználása és tárolása hozzájárul a biztonsági veszélyek megcélzásához és csökkentéséhez, továbbá a határon átnyúló bűnözésből származó károk csökkentéséhez. Természetük és felhasználásuk szerint a PNR-adatok egyedi jellegűek és a bűnüldöző hatóságok ezen adatok számos módon tudják felhasználni:

- reaktív módon: adatfelhasználás a bűncselekmény elkövetése után lezajló nyomozás, büntetőeljárás és hálózatok felgöngyölítése céljából. Annak érdekében, hogy a bűnüldöző hatóságok kellőképpen régi eseményeket is vizsgálhassanak, a bűnüldöző hatóságok számára arányos adatmegőrzési időt kell biztosítani..
- valós időben: utasok adatainak érkezés vagy indulás előtt történő felhasználása annak érdekében, hogy bűncselekmény elkövetését előzzék meg, megfigyeljék vagy letartóztassanak személyeket, mielőtt bűncselekményt követtek volna el, vagy mert már elkövették vagy éppen elkövetik a jelzett bűncselekményeket. Ilyen esetekben a PNR-adatok ahhoz szükségesek, hogy a bűnüldöző szervek által korábban „nem ismert” gyanúsítottak azonosítása érdekében előre meghatározott értékelési kritériumokkal, ezenkívül általában a körözött személyeket és tárgyakat tartalmazó különböző adatbázisokkal vessék össze.

---

³ Pár tagállam már rendelkezik PNR-rendszerrel (pl. Egyesült Királyság), míg más tagállamok vagy jogszabályokat fogadtak el a PNR-rendszereket illetően vagy jelenleg is tesztelik azokat. A legtöbb EU-tagállam a PNR-adatokat a terrorista bűncselekmények és súlyos bűncselekmények megelőzése, felderítése, kivizsgálása és büntetőeljárás alá vonása céljából nem rendszeres módon, illetve az általános rendőrségi vagy egyéb országos hatósági hatáskör alapján használja. A PNR-adatok bűnüldözési céllal történő elemzését pár más harmadik ország is használja. A PNR-adatok átadásáról szóló egyezményeket az EU az Egyesült Államokkal, Kanadával és Ausztráliával kötött. Mexikóval jelenleg is folynak a tárgyalások egy másik PNR-megállapodást illetően.

- proaktív módon: az adatok olyan értékelési kritériumok elemzése és létrehozatala céljából történő felhasználása, amelyek később az utasok érkezés előtti és elutazás előtti értékelése során használhatók fel. Annak érdekében, hogy a terrorista bűncselekmények és súlyos bűncselekmények megelőzése, felderítése, kivizsgálása és büntetőeljárás alá vonása céljából elvégezhető legyen az adatok relevanciájának ilyen jellegű elemzése, fontos, hogy a bűnüldöző hatóságok arányos ideig megőrizhessék az adatokat.

A fenti funkciók teljesítésével kapcsolatosan nemzetközi szinten, széleskörben elfogadott nézet, hogy a PNR-adatok kulcsfontosságú eszközök a terrorizmus és a súlyos bűncselekmények (különösen a határon átnyúló bűncselekmények) elleni küzdelemhez. Különböző érvek használhatók ezen következtetések megvédéséhez és alátámasztásához. Függetlenül a PNR használatának összes lehetőségétől, kihangsúlyozandó, hogy a határokon átnyúló bűnözés súlyos veszélyt jelent a társadalom számára, és bizonyos intézkedéseket kell hozni, ezen problémák megoldása érdekében. Ezen intézkedések egyike – amely a bűnüldöző szervek számára szükségesként merül fel – az utasok személyes adataihoz történő hozzáférés és ezen adatok elemzése volt. Egy másik érv a kommunikációs technológia jelenlegi fejlődésével kapcsolatos, amely lehetővé tette az ilyen megközelítést és lehetővé tette az elemzés végrehajtását, amely pár évvel ezelőtt elképzelhetetlen volt. Megjegyzendő, hogy a bűnelkövetők is jelentős mértékben használják ki a bűncselekmények megtervezéséhez, előkészítéséhez és végrehajtásához a különböző technológiai fejlesztéseket – ez olyan dolog, amelyet a bűnüldöző szerveknek feladataik ellátása során muszáj elfogadniuk. A PNR-adatok használatát illetően, nevezetesen a nemzetközi utazások és az utasok számának gyors növekedése, továbbá az utasok adatainak előzetes elektronikus feldolgozása, nagymértékben elősegíti és felgyorsítja a biztonsági és határellenőrzés végrehajtását (a kockázatelemzési eljárásokat az érkezés előtt elvégzik). A bűnüldöző szerveknek ez lehetőséget nyújt arra, hogy csak azon beutazókra összpontosítsanak, akikről feltételezhető, hogy tényleges biztonsági kockázatot jelenthetnek, így a megérzéseken, vagy a különböző összeállított profiltípusokon alapuló értékelési módszerekre építeni lehessen. A megszabott feltételek alapján a rendszer kimutatja a kockázatot jelentő utasokat. Ezt követően az érintett tisztviselő manuálisan ellenőrzi, hogy vajon az utas a rendőrség szempontjából gyanúsnak tekinthető-e. Az eredmények alapján különböző rendőri válaszlépések lehetnek. A rendőri válaszlépésnek igazodnia kell a meghatározott információkhoz, hogy a meghozott intézkedéseket (pl. poggyászellenőrzés, a személy kikérdezése, nemzetközi elfogatóparancs kiadása, beszállás előtti ellenőrzés, stb.) végrehajthassák. Az utasok adatainak elemzése során szükséges megkülönböztetni azt a helyzetet, hogy az elkövető a rendőrség és a biztonsági hatóságok számára ismert személy (pl. a biztonsági hatóságok által használt kutatható adatbázisban vagy más egyéb rendszerekben szerepel) attól a helyzettől, amikor az elkövető a rendőrség számára nem ismert, de a különböző tényezők alapján kockázatot jelentő utasnak minősül.

4. Utas-nyilvántartó hatóság (utas-adat információs egység – PIU)

Szlovákiában a Szlovák Köztársaság kötelezettségein alapulva, egy utas-nyilvántartó minőségében eljáró hatóságot (utas-adat információs egység – PIU) hoztak létre az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/681 Irányelve (2016. április 27.) 4. cikkely 1. pontja szerint az utas-nyilvántartási adatállománynak (PNR) a terrorista

bűncselekmények és súlyos bűncselekmények megelőzése, felderítése, nyomozása és a vádeljárás lefolytatása érdekében történő felhasználásáról. A hatóságot 2017. január 1-i hatállyal hozták létre a Nemzetközi rendőrségi együttműködés – SIRENE nemzeti iroda keretein belül. A rendszer nonstop működése az Irányelvvel összhangban álló PNR-rendszer megteremtése, a működés tesztelése, valamint az Irányelv nemzeti jogszabályokba történő teljes beillesztése után kezdődik. A hatóság a belügyminisztérium irányítóbizottsága által végrehajtott PNR-tevékenységeket követi nyomon.

Az előkészítő szakasz után (az információs rendszer létrehozatala után) a PIU teljes üzemmódban fog működni, továbbá PNR-adatokat gyűjt és tárol majd minden légitársaságtól (a Szlovák Köztársaságba történő érkezésekről és az onnan történő indulásokról). A PIU felelős az illetékes hatóságok felé történő adattovábbításért – PNR-adatok összegyűjtéséért, tárolásáért és feldolgozásáért –, valamint az adatoknak más EU-tagállamokkal és az Europollal vagy hasonló szervezetekkel történő megosztásáért. A PIU lesz a rendőri erők egyik új központja, amely központ a terrorista bűncselekmények és súlyos bűncselekmények megelőzésével, felderítésével, nyomozásával és a vádeljárás lefolytatásával kapcsolatos, a légiközlekedés területén zajló, külföldi államokkal való mindennapos együttműködést terjeszti ki.

Két vagy több tagállam (a résztvevő tagállamok) is létrehozhat, vagy kijelölhet egyetlen PIU-minőségben eljáró hatóságot. Az ilyen hatóságot az egyik résztvevő tagállam területén kell létrehozni és a hatóság mindegyik résztvevő tagállam számára országos hatósági szerepkört tölt be. Ebben a tekintetben fontosnak tartjuk megemlíteni, hogy az információcsere nem automatikus jellegű. Az Irányelv csak az indokolt kérésen alapuló egyedi adattovábbítást teszi lehetővé és kizárólag a terrorista bűncselekmények és súlyos bűncselekmények megelőzésével, felderítésével, nyomozásával és a vádeljárás lefolytatásával kapcsolatos adattovábbítás lehetséges. Ebből a célból a PIU egy adatvédelmi tisztviselőt nevez ki, aki a PNR-adatok kezeléséért és a vonatkozó biztosítékok végrehajtásának az ellenőrzéséért felelős. A tagállamok biztosítják, hogy az érintett jogosult legyen arra, hogy a saját PNR-adatainak kezelésével kapcsolatos valamennyi kérdésben az adatvédelmi tisztviselővel – mint egyedüli kapcsolattartó ponttal –, kapcsolatba lépjen. A légi fuvarozók által ezen irányelv alkalmazásában az utas-adat információs egység részére továbbított PNR-adatokat minden esetben elektronikus úton kell továbbítani, amely garanciát nyújt a technikai biztonsági intézkedések tekintetében. Ebből a célból közös, EU-szintű protokollokat hoznak létre, amelyeknek a légi fuvarozóknak az adattovábbítás során meg kell felelniük, valamint az adatokat olyan támogatott adatformátumban kell továbbítani, amely biztosítja, hogy az adatokat valamennyi érintett fél képes legyen olvasni.

Amennyiben a légi fuvarozók által továbbított PNR-adatok az I. mellékletben felsoroltakon túl más adatokat is tartalmaznak, akkor az utas-adat információs egység ezeket az adatokat a beérkezést követően haladéktalanul és véglegesen törli. Az utas-adat információs egység felel:

- a) a PNR-adatoknak a légi fuvarozóktól történő gyűjtéséért, ezen adatok tárolásáért és kezeléséért, továbbá az adatoknak vagy a kezelésükből származó eredményeknek az illetékes hatóságok részére történő továbbításáért;
- b) mind a PNR-adatoknak, mind a kezelésükből származó eredményeknek más tagállamok utas-adat információs egységeivel és az Europollal történő cseréjéért.

A tagállamok biztosítják, hogy a légi fuvarozók által az utas-adat információs egység részére szolgáltatott PNR-adatokat az utas-adat információs egységhez történő továbbításukat követően öt évig megőrizzék azon tagállam utas-adat információs

egységének adatbázisában, amelynek a területén a légi járat leszállt vagy felszállt. A PNR-adatok továbbítását követő hat hónap lejártával az összes PNR-adatot személyazonosításra alkalmatlanná kell tenni az azon utasok közvetlen beazonosítására alkalmas alábbi adatelemek elrejtése útján, akikre a PNR-adatok vonatkoznak: név, cím és elérhetőség, kifizetésekhez kapcsolódó valamennyi adat, törzsutas adatok, általános megjegyzések, amennyiben olyan információt tartalmaznak, amely alkalmas lehet azon utas közvetlen beazonosítására, akire a PNR-adatok vonatkoznak és minden összegyűjtött előzetes utas-információs adat. Az utas-adat információs egység a PNR-adatokat kizárólag a következő célokból kezeli:

- a) az utasok értékelése a tagállamba történő tervezett érkezésüket vagy elutazásukat megelőzően annak érdekében, hogy beazonosítsák azokat a személyeket, akiket az illetékes hatóságoknak és adott esetben az Europolnak további vizsgálat alá kell vonnia, tekintettel arra, hogy ezek a személyek érintettek lehetnek terrorista bűncselekményben vagy súlyos bűncselekményben;
- b) az illetékes hatóságok eseti alapon, kellően alátámasztott, megfelelő indokolással ellátott megkeresésére történő válaszadás a PNR-adatok szolgáltatására és a kezelésére, és az ilyen adatkezelés eredményének az illetékes hatóságok és adott esetben az Europol részére történő szolgáltatására irányul; valamint
- c) a PNR-adatok értékelése olyan új kritériumok megalkotása vagy frissítése céljából, amelyek a terrorista bűncselekményben vagy súlyos bűncselekményben esetlegesen érintett személyek beazonosítására irányuló értékelések elvégzéséhez szükségesek.

Az értékelés elvégzése során az utas-adat információs egység összevetheti a PNR-adatokat a terrorista bűncselekmények és súlyos bűncselekmények megelőzése, felderítése, nyomozása és üldözése szempontjából releváns adatbázisokkal, beleértve a körözés alatt álló vagy figyelmeztető jelzés hatálya alatt álló személyekre vagy tárgyakra vonatkozó adatbázisokat is, összhangban az ilyen adatbázisokra érvényes uniós, nemzetközi vagy nemzeti szabályokkal, vagy kezelheti a PNR-adatokat előzetesen meghatározott kritériumokkal való összevetés útján. Ezeknek az előzetesen meghatározott kritériumoknak célnak, arányosnak és konkrétnek kell lenniük. A tagállamok biztosítják, hogy az utas-adat információs egység ezeket kritériumokat az illetékes hatóságokkal együttműködve határozza meg és azokat rendszeresen felülvizsgálja. Az értékelési kritériumok a személy faji vagy etnikai hovatartozásán, politikai véleményén, vallási vagy világnézeti meggyőződésén, szakszervezeti tagságán, egészségi állapotán vagy szexuális életén vagy szexuális irányultságán semmilyen körülmények között sem alapulhatnak.

5. A nemzeti jogszabályokhoz történő igazítás

A feltételeknek nemzeti jogszabályokhoz és az Európai Unió jogilag kötelező érvényű, az Európai Unió tagállamainak területén a terrorista bűncselekmények és a súlyos bűncselekmények megelőzésére, felderítésére, az azokkal kapcsolatos nyomozásra vagy a vádeljárás lefolytatására vonatkozó követelményeihez történő igazítása szükségessé tette a rendőri erőkről szóló 171/1993. törvény (módosított és a külföldiek tartózkodásáról szóló módosított 404/2011. törvény, továbbá bizonyos módosított törvények további módosítása és kiegészítése) módosítását. A törvényi módosítások kiemelt kérdése „az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/681 Irányelve (2016. április 27.) az utas-nyilvántartási adatállomálynak (PNR) a terrorista bűncselekmények és súlyos

bűncselekmények megelőzése, felderítése, nyomozása és a vádeljárás lefolytatása érdekében történő felhasználásáról” elnevezésű irányelv nemzeti jogba történő átültetése. Az Irányelv átültetésével kapcsolatosan a külföldiek tartózkodásáról szóló módosított 404/2011. törvény további módosítása, továbbá bizonyos módosított törvények további módosítása és kiegészítése szükséges. Ezek azért szükségesek, mert az előzetes utasinformációs adatok (API) gyűjtésére, tárolására és kezelésére vonatkozó rendelkezések az említett törvényből a rendőri erőkről szóló törvény új kiegészítésébe kerülnek, mivel az API-adatok a PNR-adatok részét alkotják.

6. Következtetések

tanulmányomban szándékosan választottam az utasadatokkal történő munka fontosságát, amely a határon átnyúló bűnözéssel foglalkozó bűnözői csoportok tevékenységével kapcsolatos krízishelyzetek kezelése esetén használható. Ebben az összefüggésben célom az, hogy kiemeljük a különféle információkkal történő munka szükségességét. A légi utasokra vonatkozó adatok olyan információkat tartalmazhatnak, amelyek – együttesen más ismeretekkel – a jogellenes cselekmények felderítéséhez vezetnek. Az utasadatok kezelése bizonyos gyanúkra adhat alapot, elvezethet a gyanú megerősítéséhez, vagy egy ismert elkövető tartózkodási helyével kapcsolatos jelzést nyújthat, stb. A rendőri erők közötti együttműködés számára már meglévő eszközök, különösen a SIS II, VIS, API, EIS és a küszöbönálló határvédelmi rendszerek – EES határregisztrációs rendszer, nem helyettesíthetik a PNR-rendszer szerepét, tekintettel arra, ami az ismeretlen elkövetők analitikus keresését illeti.

A PNR-rendszert gyakran éri kritika az utasok jogainak megsértésével kapcsolatban. Ebben a tekintetben fontos kihangsúlyoznunk, hogy a bűnmegelőzés és – felderítés a légi fuvarozóknál már meglévő és rendelkezésre álló adatokon alapul. A részben automatikus adatkezelés előre meghatározott kockázati tényezőkön alapul, amely ahhoz a tényhez vezet, hogy a legtöbb személyes adatot nem kezelik tovább, mivel a legtöbb utas nem jelent biztonsági kockázatot. A fentiekben alapulva megállapítható, hogy a adatvédelmi rendszerekből származó adatok részben automatikus feldolgozása kevésbé torzít, mint mondjuk az utazók hivatalos kihallgatása, a repülőtéren és a repülőgépen tanúsított viselkedés célpont-követése, a kifizetésekre vonatkozó információ-használat, vagy a szkennerek használata.

Felhasznált források:

1. AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) (OJ L 119, 4.5.2016, p. 1–88).
2. A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE az utas-nyilvántartási adatállomány (PNR) adatainak harmadik országok részére történő továbbításával kapcsolatos általános megközelítésről (COM/2010/0492 végleges).
3. AZ EU-SZERZŐDÉS VI. CÍME ALAPJÁN ELFOGADOTT JOGI AKTUSOKA TANÁCS 2008/977/IB KERETHATÁROZATA(2008. november 27.)a büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés keretében feldolgozottszemélyes adatok védelméről.
4. A TANÁCS KERETHATÁROZATA (2002. június 13.) az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról (OJ L 190, 18.7.2002, p. 1).
5. AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2016/680 irányelve (2016. április 27) a személyes adatoknak az illetékes hatóságok által a bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, a vádeljárás lefolytatása vagy büntetőjogi szankciók végrehajtása céljából végzett kezelése tekintetében a

- természetes személyek védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 2008/977/IB tanácsi kerethatározat hatályon kívül helyezéséről (OJ L 119, 4.5.2016, p. 89–131).
6. AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2016/681 irányelve (2016. április 27.) az utas-nyilvántartási adatállománynak (PNR) a terrorista bűncselekmények és súlyos bűncselekmények megelőzése, felderítése, nyomozása és a vádeljárás lefolytatása érdekében történő felhasználásáról (OJ L 119, 4.5.2016, p. 132–149).
  7. A STOCKHOLMI PROGRAM – A polgárokat szolgáló és védő, nyitott és biztonságos Európa [Hivatalos Lap L 115., 2010.5.4.].
  8. AZ EURÓPAI PARLAMENT 2015. február 11-i állásfoglalása a terrorizmus leküzdését célzó intézkedésekről (2015/2530(RSP)).
  9. Az európai adatvédelmi biztos második véleményének összefoglalója az utas-nyilvántartási adatállománynak (PNR) a terrorista bűncselekmények és súlyos bűncselekmények megelőzése, felderítése, kivizsgálása és büntetőeljárás alá vonása érdekében történő felhasználásáról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló javaslatról (OJ C 392, 25.11.2015, p. 11–13).
  10. Az Európai Unió Alapjogi Chartája (OJ C 326, 26.10.2012, p. 391–407).
  11. EU PASSENGER NAME RECORD (PNR) DIRECTIVE: AN OVERVIEW, p. 2., available at:http://www.europarl.europa.eu/pdfs/news/expert/background/20150123BKG12902/20150123BKG12902_en.pdf
  12. EU PASSENGER NAME RECORD DIRECTIVE, available at:
  13. <http://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2015/12/04-eu-passenger-name-record-directive/>
  14. JAVASLAT: AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE az utas nyilvántartási adatállomány (PNR) felhasználásáról a terrorista bűncselekmények és súlyos bűncselekmények megelőzése, felderítése, kivizsgálása és büntetőeljárás alá vonása érdekében.
  15. JELENTÉS 2015. szeptember 7.a terrorista bűncselekmények és súlyos bűncselekmények megelőzése, felderítése, kivizsgálása és büntetőeljárás alá vonása érdekében az utas-nyilvántartási adatállomány (PNR) felhasználásáról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló javaslatról(COM(2011)0032 – C7-0039/2011 – 2011/0023(COD)).